Nota van Inspraak

<Beleidsplan schuldhulpverlening Leiden 2017-2020>

Inhoud **blz.**

Inleiding	2
1 Organisaties die hebben ingesproken	3
2 Inspraakreacties en antwoorden	4

Inleiding

Het college heeft het beleidsplan schuldhulpverlening 2017-2020 vrijgegeven voor inspraak op 14 maart en van 23 maart tot 19 april konden er inspraakreacties ingediend worden. Aan de Adviesraad WMO/Jeugd is advies gevraagd, bij gebrek aan een Adviesraad Werk en Inkomen.
Wij hebben van 3 organisaties inspraakreacties ontvangen, waaronder de Adviesraad WMO/Jeugd.

De organisaties die een inspraakreactie hebben gestuurd, richten zich met name op de inhoud van het preventieplan en wijzen op het belang van de samenwerkingsrelaties die er zijn. Na de inspraakperiode van 4 weken zijn de inspraakreacties verwerkt. Alle inspraakreacties zijn zorgvuldig gewogen en hebben waar mogelijk en wenselijk tot aanpassing van het beleidskader geleid.
In deze inspraaknota zijn alle inspraakreacties opgenomen met de reactie van het College. In de laatste kolom is aangegeven of de reactie heeft geleid tot wijzigingen in het beleidskader.

1. Organisaties die hebben ingesproken

Stichting Leergeld Leiden
Stichting de Binnenvest
Adviesraad WMO/Jeugd Leiden

2. Inspraakreacties en antwoorden

Hoofdstuk/ paragraaf	Blz.	Organisatie	Inspraak reactie	Voorstel tot wijziging	Reactie College	Gevolgen voor het beleidsplan
4.4	13	St.Leergeld Leiden	Opgroeien in armoede heeft vele gevolgen, en leidt uiteindelijk tot kansenongelijkheid. Het SER rapport *Opgroeien zonder armoede* gaat hier uitgebreid op in. Naar onze mening dient beleid op het gebied van schuldhulpverlening dan ook in te gaan op de vraag hoe de kansen van de kinderen die opgroeien in een gezin met schulden vergroot kunnen worden. Opgroeien in armoede is een belangrijke voorspeller voor het leven in armoede als volwassene. Met andere woorden, door deze kinderen perspectief te geven op goede kansen in het leven, wordt invulling gegeven aan schuldpreventie op de langere termijn.	Wij verzoeken u dan ook om de paragraaf over de integrale benadering (4.4) uit te breiden met de volgende passage: *"Aandacht voor het gehele gezin* Kinderen die in hun ontwikkeling beperkt worden door de financiële zorgen van hun ouders, ondervinden daarvan gevolgen waar het gaat om hun kansen in de samenleving. Professionals en vrijwilligers die zich bezighouden met schuldhulpverlening bespreken daarom periodiek met de schuldenaar de gevolgen van de schuld voor de kinderen, en wijzen actief door naar het Minimabeleid van de gemeente en naar organisaties zoals de Stichting Leergeld Leiden, die deze kinderen	Wij zijn het eens met de stelling dat het opgroeien in armoede leidt tot kansenongelijkheid. Wij zullen daarom in het beleidsplan een extra passage toevoegen om de aandacht die nodig is voor kinderen die opgroeien in een gezin waar schulden zijn, te benadrukken en om te wijzen op ondersteuningsmogelijkheden voor deze gezinnen/kinderen.	We voegen de volgende alinea toe bij paragraaf 4.4, onder het kopje *Integrale intake en afstemming bij plan van aanpak.* "Verder is het belangrijk dat schuldhulpverleners oog hebben voor de impact van schulden op het hele gezin. Kinderen die in hun ontwikkeling beperkt worden door de financiële zorgen van hun ouders, ondervinden daarvan gevolgen voor hun kansen in de samenleving. Schuldhulpverleners bespreken daarom met hun klanten de gevolgen van schulden voor de kinderen in het gezin en wijzen actief door naar het minimabeleid van de gemeente en naar organisaties zoals Stichting Leergeld Leiden, die deze kinderen

				ondersteunt op het gebied van school, sport en cultuur.”		ondersteunt op het gebied van school, sport en cultuur.”
4.5	14	St. Leergeld Leiden	Uit het SER-onderzoek is ook gebleken dat armoede niet alleen voorkomt bij de in het concept-beleidsplan genoemde doelgroepen, maar ook bij werknemers die een klein contract hebben. Dit is een doelgroep die schulden maakt of risico loopt om dat te gaan doen.	We verzoeken u om beleid te ontwikkelen voor deze doelgroep. Identificeer de sectoren waar deze doelgroep werkzaam is, en geef hun voorlichting over schulden, gevolgen en preventie.	Hoewel wij ons realiseren dat armoede steeds vaker voorkomt bij werknemers met kleine contracten, voegen wij deze groep niet toe als zijnde ‘risicogroep’ binnen het beleidsplan. Dit komt omdat deze groep te divers en daarmee moeilijk traceerbaar is.	Geen.
4.4	14	St. Leergeld Leiden	De unieke formule van Stichting Leergeld Leiden houdt in dat onze intermediairs bij de cliënten thuis komen en daar met de ouder(s) en zo mogelijk het kind bespreken hoe wij het kind kunnen ondersteunen. Wij komen dus achter de voordeur. Dit maakt dat wij een samenwerkingspartner kunnen zijn inzake de vroeg- en risicosignalering (bijvoorbeeld door te verwijzen). Overigens is Stichting Leergeld Leiden niet de enige organisatie die burgers in armoede en met schulden praktisch ondersteunt.	We verzoeken u om deze vorm van samenwerking een plaats te geven in het concept-beleidsplan.	Hier zijn wij het mee eens.	Wij voegen de volgende passage toe op blz.14 onder het kopje *Ook rol voor andere professionals in signaleren en doorverwijzen.* “Ook andere organisaties, bijvoorbeeld De Binnenvest en Stichting Leergeld Leiden, komen in aanraking met mensen met schulden en verwijzen in praktijk deze mensen door naar voor hen relevante voorzieningen. In het

						kader van preventie-activiteiten zijn dit voor de gemeente belangrijke partners om mee samen te werken.”
4.1	10	St. de Binnenvest	Onder het kopje ‘maatwerk in de praktijk’, valt het ons op dat wordt verwacht dat een persoon voor toegang tot een schuldenregeling gemotiveerd én in staat moet zijn om de eigen financiële situatie te veranderen. Bij veel mensen met schulden is hier in onze ervaring geen sprake van en wij betwijfelen dan ook of dit een realistische voorwaarde is. De volgende voorbeelden illustreren dit: - Sommige cliënten willen wel, maar kunnen/snappen het niet. Bijvoorbeeld de groep licht verstandelijk beperkten (minstens de helft van onze doelgroep). Wat moet er dan voor hen gebeuren? - Andere cliënten zijn uit zichzelf niet langer gemotiveerd, omdat zij lamgeslagen, zij hebben geen ruimte hebben in hun hoofd door alles stress en bureaucratie. Dit is recentelijk gebleken uit Amerikaans hersenonderzoek, waar vanuit de methode ‘Mobility Mentoring’ is ontwikkeld. Hierdoor is het voor mensen met schulden moeilijk om		Wij erkennen dat de voorwaarden voor toegang tot een schuldenregeling vrij strak gesteld zijn. Het is echter niet zo dat de genoemde groepen categorisch geweigerd worden. Wel is het zo dat er extra gekeken wordt naar welke vorm van ondersteuning extra nodig is om de schuldenregeling tot een geslaagd eind te kunnen brengen. Hierbij denken we aan ondersteunende begeleiding vanuit de WMO, ondersteuning die familie kan bieden of de organisatie MEE/het Sociaal Wijkteam. Met deze laatst genoemde organisatie wordt regelmatig ruggenspraak gehouden.	Geen

			overzicht te krijgen en verstandige beslissingen te maken. Het is de taak van de samenwerkingspartners om deze motivatie opnieuw op te wekken en dit niet als voorwaarde voor toegang te stellen. (Bron: NOS. http://nos.nl/artikel/2164088-amerikaanse-armoedebestrijding-rukt-op-in-nederland.html) - Jongeren zijn wat ons betreft een groep die apart genoemd mag worden. Juist bij deze doelgroep is afwezigheid van motivatie en zelf in staat zijn tot het aanpakken van schulden een groot probleem. Ook de combinatie studiefinanciering en schulden is voor hen een probleem. Jongeren worden niet genoemd in het stuk en dat valt op, want schulden zijn een fors toenemend probleem binnen deze doelgroep. Met name de groep licht verstandelijk beperkte, ex- dak- of thuisloze jongeren met schulden neemt toe binnen ons cliëntenbestand. Motivatie is een moeilijk begrip en vaak worden in onze ervaring de begrippen niet 'willen' en niet 'kunnen' door medewerkers schuldhulpverlening door elkaar gehaald.		Jongeren worden zeker als een aparte en belangrijke groep gezien. Wij hebben hen daarom binnen het preventieplan aangemerkt als aparte risicogroep (zie paragraaf 4.5, blz. 14).	

4.3	12	St. de Binnenvest	Onder paragraaf 4.3: Het benaderen van mensen die zichzelf niet melden voor hulp (outreachend werk) is een van onze specialiteiten. Het sociaal wijkteam doet dit in onze ervaring niet (voldoende). We bieden graag onze hulp hierbij aan. Dit geldt tevens voor het convenant voorkomen huisuitzetting: de woningcorporaties die met ons samenwerken, weten dat wij dé partner zijn om mensen te laten blijven wonen, door middel van bijvoorbeeld woonbegeleiding, een drie-partijenovereenkomst op aanvraag, de inzet van een omklapwoning of ,wanneer het toch misgaat, crisisopvang en maatschappelijke opvang. Een van de hoofddoelen uit ons nieuwe strategisch beleidskader is het voorkomen van huisuitzettingen. Wij zouden hier als 'woonexperts' graag bij betrokken worden. Dit geldt tevens voor de pilot vroegsignalering (P.15). Hiernaast willen wij een signaal afgeven dat het volgens ons gaat om een kunstmatige afname van het aantal huisuitzettingen, omdat woningcorporaties soms bewoners 'aanraden' om de huur zelf op te zeggen, voordat ze uit huis worden gezet. Dit horen we van meerdere cliënten die hierna in de (crisis)opvang terecht komen.		Wij onderschrijven dat St. de Binnenvest een belangrijke partner is in de ondersteuning van kwetsbare personen die in een schuldsituatie zitten. Wij zijn voornemens om op korte termijn te bespreken hoe we de samenwerking kunnen optimaliseren m.b.t. de onderwerpen die u noemt. Om nog meer te benadrukken dat wij in St. de Binnenvest een belangrijke samenwerkingspartner zien, hebben wij op blz.14 en op blz.15 uw rol nog eens extra benoemd. Aangezien wij met meerdere partners samenwerken op het gebied van schulden, hebben wij een bijlage met samenwerkingspartners toegevoegd.	Wij voegen de volgende passage toe op blz.14 onder het kopje *Ook rol voor andere professionals in signaleren en doorverwijzen.* "Ook andere organisaties, bijvoorbeeld De Binnenvest en Stichting Leergeld Leiden, komen in aanraking met mensen met schulden en verwijzen in praktijk deze mensen door naar voor hen relevante voorzieningen. Een overzicht van partners waar de gemeente mee samenwerkt op het vlak van schulden is te vinden in bijlage 2.In het kader van preventie-activiteiten zijn dit voor de gemeente belangrijke partners om mee samen te werken." Op blz. 15, onder het kopje **Cliënten in de maatschappelijke opvang,** voegen wij toe: "Dit punt gaat de gemeente in nauwe samenwerking met St. de Binnenvest oppakken."

4.5	15	St. de Binnenvest	Hier wordt gesproken over preventie bij cliënten in de maatschappelijke opvang. Wij zouden hier graag over verder praten. Voor de cliënten in onze maatschappelijke opvang is het verplicht om begeleiding te krijgen, waarin zij bewust worden gemaakt van hun financiële situatie en de toekomst en zij budget coaching krijgen. Uiteraard zouden wij hier graag meer aan doen. Wat het moeilijk maakt is dat er geen eigen bijdrage vastgesteld is door de gemeente voor cliënten van de dag en nachtopvang. Ook is er geen koppeling tussen verblijf in de dag- en nachtopvang en het verkrijgen van een daklozenuitkering. Dit betekent dat er cliënten in onze opvang verblijven die geen woon en voedselkosten hebben, maar wel een uitkering ontvangen. Wij zouden graag in gesprek gaan over een koppeling hiervan. Een mogelijkheid is dat wij de door de gemeente vastgestelde eigen bijdrage de eerste drie maanden opzij zetten en sparen voor de cliënt zodat deze bij uitstroom een startbedrag heeft. Na drie maanden zou een gedeelte van de eigen bijdrage niet		Wij praten graag met u door over de concrete suggesties die u noemt en zullen u dan ook spoedig benaderen om hierover een afspraak te maken. Daarbij moet duidelijk worden welke acties door de gemeente in gang moeten worden gezet en welke acties door de Binnenvest zelf genomen kunnen worden. Budgetbeheer kan bijvoorbeeld vanuit de gemeente niet verplicht worden gesteld.	Op blz. 15, onder het kopje **Cliënten in de maatschappelijke** opvang, voegen wij toe: “Dit punt gaat de gemeente in nauwe samenwerking met St. de Binnenvest oppakken.”

			meer gelabeld zijn als zijnde van de cliënt zelf. Op deze manier wordt de cliënt financieel geprikkeld binnen drie maanden uit te stromen. Ook het aflossen van schulden kan in deze eerste maanden al besproken worden. Een dwingendere visie op budgetbeheer is hierbij van belang.			
Hoofdstuk 5	20	St. de Binnenvest	Zoals eerder genoemd, betreuren wij het dat wij niet bij name worden genoemd als samenwerkingspartner. Zoals mensen in de wijkteams, bij W&I, de stadsbank en de woningcorporaties weten, spelen wij een grote rol in de doelgroep met schuldenproblematiek in Leiden, met name op het gebied van wonen, zowel preventief als outreachend en in de nazorg. Wij zijn gespecialiseerd in de meest ingewikkelde doelgroep, waarbij vaak sprake is van verslavingsproblematiek, psychiatrie, een verstandelijke beperking en overlastproblemen. Tenslotte wordt het gepresenteerd alsof de stadsbank en sociale wijkteams alleen naar ons (specialistische hulpverlening) verwijzen, maar vaak gaat het ook andersom.		De Binnenvest is een zeer gewaardeerde samenwerkingspartner van de gemeente, ook als het gaat om de doelgroep met schulden-problematiek en wij betreuren het dat dit onvoldoende uit het beleidsplan naar voren komt. Aangezien wij met meerdere partners samenwerken op het gebied van schulden, hebben wij een bijlage met samenwerkingspartners toegevoegd.	Wij voegen de volgende passage toe op blz.14 onder het kopje *Ook rol voor andere professionals in signaleren en doorverwijzen.* "Ook andere organisaties, bijvoorbeeld De Binnenvest en Stichting Leergeld Leiden, komen in aanraking met mensen met schulden en verwijzen in praktijk deze mensen door naar voor hen relevante voorzieningen. Een overzicht van partners waar de gemeente mee samenwerkt rondom schulden is te vinden in bijlage 2. In het kader van preventie-activiteiten zijn dit voor de gemeente belangrijke partners om mee samen te werken."

Algemeen		St. de Binnenvest	Wij denken dat er nog veel bespaard kan worden waar het gaat om de inrichtingskosten die worden verstrekt. Nu zijn deze relatief hoog en ze worden opgeteld bij de reeds aanwezige schuld, die hierdoor soms zelfs verdubbelt. Tweedehands inrichting hoeft o.i. niet zo duur te zijn.		Inrichtingskosten worden verstrekt via de bijzondere bijstand. In principe wordt daar al gewerkt vanuit het principe 'goedkoopst adequaat'. De gemeente stimuleert de aankoop van tweedehands inrichting, maar kan dat vanuit de bijzondere bijstand niet verplicht stellen.	Geen
		Adviesraad WMO/Jeugd	De Adviesraad onderschrijft met name de preventieve aanpak zoals die plaatsvindt met de inloopspreekuren op de locaties van de sociale wijkteams. Daarnaast wijzen wij op het belang van een brede toegang van de schuldhulpverlening en een goede verwijzing vanuit de vindplaatsen.		Wij zijn het hier volledig mee eens en hebben derhalve goede contacten met diverse samenwerkingspartners in de stad, die veelvuldig verwijzen naar schuldhulpverlening van de Stadsbank.	Geen
4.3	13	Adviesraad WMO/Jeugd	Wij juichen de pilot vroegsignalering toe, maar de gemeente mag hier wel wat ambitieuzer in zijn. Het is van belang afspraken te maken met de maatschappelijke partners die voor preventie en vroegsignalering van belang zijn, zoals maatschappelijk werk, onderwijs, voedselbanken, nutsbedrijven, zorgverzekeraars, eerste lijns(gezondheids)zorg. We verwijzen hierbij naar de pleidooien van de staatssecretaris voor een geïntensiveerde aanpak van vroegsignalering (o.a. Brief TK 6 februari 2017).		In praktijk verwijzen de maatschappelijke partners die de Adviesraad noemt, geregeld al mensen door naar schuldhulpverlening. Nieuw aan de pilot vroegsignalering is dat systematisch en pro-actief **alle** mensen met een bepaalde betalingsachterstand benaderd worden met de vraag of zij hulp willen ontvangen. We starten in	Geen

					de pilot met mensen met een huurachterstand en hebben de intentie deze aanpak (indien succesvol) uit te breiden naar andere betalingsachterstanden, zoals achterstanden op betaling van de zorgpremie.	
4.5	14	Adviesraad WMO/Jeugd	De Adviesraad adviseert bij de uitwerking van het preventieplan, dat eind 2017 geactualiseerd zal worden, aandacht te besteden aan mensen in een kwetsbare positie, die (tijdelijk) verminderd zelfredzaam zijn. De Adviesraad is verheugd over dit plan en is benieuwd naar de uitwerking hiervan. In het beleidsplan worden tot risicogroepen gerekend cliënten in de maatschappelijke opvang, statushouders, mensen met een licht verstandelijke beperking, laaggeletterden, jongeren en zelfstandigen.		Hier zijn wij het volledig mee eens.	Geen
Hfdst 4, paragraaf 4.5	14-16	Adviesraad WMO/Jeugd	We adviseren aan deze risicogroepen in dit beleidsplan mensen uit de GGZ, chronisch zieken en gehandicapten mensen met (beginnende) dementie en mantelzorgers toe te voegen.		Naar ons idee zijn de mensen uit de GGZ vertegenwoordigd binnen de risicogroep 'cliënten in de maatschappelijke opvang'. De overige groepen die u noemt kunnen wellicht toegevoegd worden na de evaluatie van het huidige preventieplan.	Geen

Hfdst.4	14-16	Adviesraad WMO/Jeugd	De Adviesraad adviseert de ervaringen en aanbevelingen van de direct belanghebbenden uit de hierboven genoemde doelgroepen te betrekken bij de uitwerking van de plannen.		Bij de evaluatie van het preventieplan, zullen we kijken in hoeverre we dit advies kunnen uitvoeren.	Geen
Hfdst.5.	19-20	Adviesraad WMO/Jeugd	De Adviesraad adviseert ten aanzien van de samenwerking tussen de Stadsbank, wijkteams en vrijwilligersorganisaties duidelijke afspraken te maken met deze partners over taakafbakening, waarbij vanzelfsprekend hun ervaringen meegenomen worden in dit proces.		Hier zijn we het volledig mee eens en dit wordt reeds toegepast in de huidige werkwijze.	Geen
Algemeen		Adviesraad WMO/Jeugd	De Adviesraad is van mening dat investering in een zorgvuldig gesprek van groot belang is voor het in kaart kunnen brengen van iemands totale situatie en de benodigde hulp en ondersteuning. Integraal werken van de afdelingen Werk en Inkomen, Jeugd, Wmo en Wonen bij de gemeente Leiden die te maken hebben met betrokken partijen en cliënten is daarom noodzakelijk. Bij de uitwerking van de preventieplannen adviseert de Adviesraad daarom hierbij uitdrukkelijk te onderzoeken welke capaciteit (formatie en deskundigheid) nodig is bij alle partners om invulling te kunnen geven aan investering in een goed gesprek en het integraal benaderen van de problematiek.		Wij onderschrijven dat een zorgvuldig gesprek essentieel is om iemands totale situatie in kaart te kunnen brengen. Ook is het voor ons vanzelfsprekend dat de capaciteit van alle medewerkers regelmatig bekeken wordt en waar mogelijk aangepast wordt. Het is echter helaas niet altijd mogelijk formatie uit te breiden, t.g.v. overige prioriteiten die binnen gemeente Leiden om budget vragen.	Geen